

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-52/22-J

Název	Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě, o.p.s.
Sídlo	Havlíčková 1395/30, 586 01 Jihlava
E-mail	jihlava@scioskola.cz
IČ	29 354 391
Identifikátor	691 004 145
Právní forma	obecně prospěšná společnost
Zastupující	Mgr. Jana Procházková
Zřizovatel	Zázraky se dějí, z. s.
Místo inspekční činnosti	Havlíčková 1395/30, 586 01 Jihlava
Termín inspekční činnosti	17.–19. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů, zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Obecně prospěšná společnost Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě, o.p.s. (dále škola) vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny-výdejny.

Ke dni inspekční činnosti mateřská škola vzdělávala ve dvou třídách 29 dětí, z nichž šest plnilo povinné předškolní vzdělávání. Odklad povinné školní docházky měly dvě děti, dvě děti nedovršily tří let věku, pět dětí mělo odlišný mateřský jazyk, dvě děti se individuálně vzdělávaly.

Základní vzdělávání škola poskytovala v jedné třídě 6 žákům prvního až čtvrtého ročníku. Všichni žáci byli bez speciálních vzdělávacích potřeb.

Do jednoho oddělení školní družiny bylo zapsáno 16 účastníků zájmového vzdělávání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Dlouhodobý záměr rozvoje školy zpracovaný zřizovatelkou školy vycházející z analýzy stavu a současných podmínek subjektu je založen na vizi dalšího rozšíření školy na školu plně organizovanou, realizující dvojjazyčné vzdělávání systémem pedagogiky Montessori. K dalším významným cílům patří zlepšování materiálních a personálních podmínek. Tuto koncepci se ředitelka školy daří naplňovat a sdílet s ostatními pedagogy pouze částečně, zejména s ohledem na malou personální stabilitu pedagogického sboru. Realizace předškolního vzdělávání je založena na příznivých interpersonálních vztazích, týmové spolupráci vyučujících a vzhledem ke specifikaci menší školy na neformálním, ale funkčním informačním systému.

Důraz, který je kladen na zapojení rodiny do činnosti školy a vytváření pozitivní a přátelské atmosféry mezi všemi aktéry vzdělávání, se výrazně promítá do aktivit školy. Ředitelka uplatňuje především operativní způsob řízení založený na každodenním neformálním kontaktu zaměstnanců a svou pozornost soustředí zejména na zprostředkování kontaktu se zákonnými zástupci dětí a žáků a dalšími vnějšími partnery.

Mateřská škola poskytovala výuku z větší části nekvalifikovaně. Ředitelka přijala opatření ke zlepšení stavu prostřednictvím zajištění absolvování kurzu Montessori pedagogiky všech průvodců (učitelů), podnětů k doplnění a realizaci kvalifikačního studia a přizpůsobila organizaci výuky tak, aby byl většinově přítomen kvalifikovaný vyučující včetně její osoby. To jí zajišťovalo téměř každodenní hospitační a kontrolní činnost a umožňovalo poskytovat okamžitou zpětnou vazbu ke kvalitě práce. Takto nastavený systém představuje nástroj efektivní kontroly a umožňuje tak komplexní monitorování pedagogického procesu směrem k uplatňovaným metodám a formám práce, dostatečné podpoře začínajícím pedagogům. Dále zajistila organizaci výuky tak, aby početné pedagogické zastoupení umožňovalo souběh přímé práce více průvodců, pomocníků (asistentek) a interního lektora cizího jazyka. Takto zajištěná organizace výuky umožňovala práci v menších skupinách a zajišťovala zvýšené možnosti poskytování individuálního přístupu. Hospitační činnost vedení školy k zajištění požadované úrovně základního vzdělávání vykazuje požadovanou efektivitu. Cílené a systematické využívání výsledků hospitační činnosti vzhledem ke zvyšování úrovně vzdělávání je průkazné, pedagogové dostávají efektivní zpětnou vazbu k jejich práci. Jsou cíleně vedeni k vlastní sebereflexi v součinnosti s diferencovaným a individualizovaným pojetím vzdělávání.

Pravidelná jednání pedagogické rady se zabývají organizačními záležitostmi i předáváním poznatků z absolvovaných vzdělávacích seminářů a analýze strategií pedagogického procesu

vzhledem k výsledkům vzdělávání a individuálním potřebám jednotlivých dětí a žáků. Pedagogická rada je aktivně využívána k řízení a rozvoji týmové spolupráce, vyhodnocování všech oblastí vzdělávání i k prosazování potřebných změn v práci pedagogů i školy jako celku. Operativní úkoly jsou řešeny společně. Vzájemné setkávání a komunikace jsou podporovány a organizovány. V kolektivu spolupracovníků se daří utvářet pozitivní pracovní atmosféru.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků odpovídá zaměření školy a koresponduje s požadavkem na metodickou a didaktickou úroveň výuky. Ucelený systém odborné metodické podpory prostřednictvím kvalitních seminářů a zajištění vzájemných hospitací v součinnosti s jinými subjekty, umožňuje jejich profesní obohacení. Velmi významná je spolupráce školy s odborníci pro vzdělávání systémem Montessori, která pravidelně navštěvuje vyučování a po něm seznamuje pedagogy se svými postřehy a podněty pro další práci.

Dostatek Montessori učebních pomůcek dovoluje plně realizovat vzdělávání v souladu se zaměřením školy, úroveň vybavenosti interaktivní technikou pro výuku je však nízká. Sportovním aktivitám žáků slouží krátkodobé pronájmy tělocvičny, zahrada a nedaleký městský park.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V průběhu sledovaného vzdělávání v mateřské i základní škole působilo souběžně více průvodců a asistentů. Jejich přístup byl ke vzdělávání dětí a žáků promyšlený a zpravidla účelný. Výuka vycházela z principů Montessori pedagogiky.

V mateřské škole byly vzdělávací činnosti realizovány s využitím speciálních pomůcek podporujících rozvoj myšlení, tvořivé uvažování i poznávání vlastních možností dětí. Zařazené byly ve speciálně uzpůsobených centrech zaměřených na vytváření základů dílčích gramotností (centrum praktického života, smyslové výchovy, jazykového vzdělávání, matematiky, umění, kosmické výchovy), jejich uložení bylo přehledné a dětem dostupné.

Prioritou průběhu vzdělávání bylo připravené prostředí s různou úrovní náročnosti, které umožňovalo svobodnou volbu výběru a rozhodování a zároveň podněcovalo děti k aktivitě a opakování již získaných znalostí a dovedností. Činnosti byly organizovány jako režimově ustálený proces, který děti dobře orientoval v průběhu dne. Zvolená organizace, jasně nastavená pravidla chování a komunikace vedly účinně děti ke spolupráci, k samostatnému objevování a hledání vlastních postupů při realizaci činností tj. samostatnému řešení problému a příkladně i k práci s chybou.

Plánované aktivity směřovaly k jejich kognitivnímu rozvoji s důrazem na pochopení souvislostí s reálným životem a schopnosti dlouhodobého a intenzivního soustředění na činnost či práci. Didakticky zaměřené činnosti probíhaly zpravidla účelně nejen frontálně, ale i v menších skupinách, nebo děti plnily úkoly samostatně. Funkční spolupráce vyučujících přispívala k plynulému střídání aktivit a účelnému poskytování individuálního přístupu. Průvodkyně vedly děti vlastním vzorem k samostatnosti a trpělivému opakování. Průběžným hodnocením podporovaly jejich sebedůvěru a podněcovaly je k sebehodnotícím postojům.

Řízený pohyb byl do sledovaného vzdělávání zařazován ve formě pohybových her nebo tance a přirozenými pohybovými aktivitami při pobytu venku. Ten byl v době inspekce realizován na veřejném prostranství, avšak fyziologický efekt na rozvoj všech svalových skupin nebyl výrazný. Dílčím nedostatkem bylo jeho pravidelné krácení.

V rámci multikulturního vzdělávání a přítomnosti dětí pocházejících z dvojjazyčných rodin byla účelně začleněna výuka anglického jazyka lektorem, jež se téměř přibližovala v některých částech výuce bilingvní. Cizojazyčně tak byly provázány veškeré činnosti průběhu vzdělávání včetně stravování. Cíleně tak byly podporovány děti s odlišným mateřským jazykem a rozvíjeny cizojazyčné komunikativní dovednosti ostatních dětí. V rámci přirozeného přijímání odlišnosti a jinakosti byly děti vedeny k utváření vztahů a respektu k tělesně postiženému jedinci. Aktivně se také podílely na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

V základní škole probíhala výuka v jedné věkově smíšené třídě s žáky 1. až 4. ročníku. Účelná organizace činnosti podporovala přirozenou komunikaci mezi žáky a učení se navzájem napříč různými věkovými skupinami. Žákům poskytovala dostatečnou autonomii pro osvojení učebního obsahu. Ve výuce byla patrná podpora činnosti žáka, neautoritativní přístup, posílení zdravého sebevědomí a sebedůvěry žáka či možnost volby pracovního místa. Při výuce bylo patrné, že žákům chybělo vhodné klidné místo pro samostatné vstřebávání nových emocí a poznatků.

Ve vyučovacích hodinách bylo vytvářeno příjemné klima podporující výuku, nedopouštěla se komunikačních chyb, jež by narušovaly partnerský přístup k žákům. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků a vzhledem ke stanoveným cílům byla výuka vhodně podpořena textovými a obrazovými materiály i speciálními pomůckami pro realizaci Montessori metod.

Žáci získávali nové poznatky s využitím názorně demonstračních metod, které sloužily ke snadnějšímu pochopení předloženého tématu a jeho zasazení do reálného života (experiment, ukázky přírodnin, pozorování živých organismů). Žáci byli vedeni k odpovědnosti a samostatnosti možností volby zařazovat individuální přestávky a relaxační aktivity, které vycházely z jejich osobních potřeb. Příležitosti ke svobodnému rozhodnutí o způsobu splnění zadaného úkolu žáci využívali a často volili samostatnou práci. Žáci se při ní s jistotou pohybovali ve všech prostorách a spontánně využívali bohaté nabídky volně dostupných psacích a výtvarných potřeb i dalších pomůcek. Jednotlivé úkoly byly vyučující stanoveny převážně jako práce jednotlivců v pracovních listech nebo sešitech, ale žáci dostávali během výuky i příležitosti posilovat kooperativní učení, pracovní kompetence a prosociální chování ve vztahu k ostatním žákům.

Ve většině hospitovaných hodin byla výuka důsledně vedena způsobem respektujícím aktuální učební dovednosti a schopnosti žáků, jejich nadání a vlastní iniciativu. Byl vytvářen dostatečný prostor pro využívání efektivních forem práce s pozitivním dopadem na aktivizaci žáků, jejich rovnoměrné zapojení do výuky a rozvoj jejich osobnostních kompetencí. Škola je nedostatečně vybavena didaktickou technikou, proto byla využívána pouze výjimečně.

K jednotlivým dokončeným úkolům se vztahovalo průběžné hodnocení, které prostupovalo celým vzdělávacím procesem. Ke zhodnocení splnění vzdělávacích cílů a kvality práce žáků, byl zpravidla využit závěr hodin, žáci byli důsledně vedeni k sebereflexi a vrstevnickému hodnocení jako prostředku rozvoje osobnosti.

Na dopolední vyučování navazovalo zájmové vzdělávání ve školní družině, které rovněž probíhalo v pozitivní atmosféře. Vychovatelka žákům nabízela činnosti, které vycházely z jejich zájmu. Trvale byli vedeni ke vzájemné spolupráci, respektu a dodržování pravidel bezpečnosti, slušného chování a fair play. Žáci měli dostatečný prostor i pro odpočinek a možnost volby řízených činností.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň dosahovaných výsledků dětí v jednotlivých oblastech učitelky průběžně monitorují prostřednictvím záznamových archů v duchu Montessori. Funkčnost záznamů snižuje absence bližší specifikace vzdělávacích potřeb dětí a stanovení postupů pro jejich další rozvoj s ohledem na jejich individuální potřeby a možnosti. V průběhu vzdělávání škola zohledňuje individuální vzdělávací potřeby dětí, avšak systematicky nestanovuje konkrétní vzdělávací cíle pro děti, jež potřebují vyrovnávat nerovnosti ve vývoji. Kvalitní příprava dětí, které absolvují povinné předškolní vzdělávání, je realizována průběžně. Zařazování vhodných metod a forem práce, dodržování pravidel vzájemného soužití a důsledné vedení dětí k samostatnosti pozitivně ovlivňuje přípravu dětí na vyšší stupeň vzdělávání. Pozitivní vliv na předcházení školní neúspěšnosti má i vyhodnocování úspěšnosti dětí v dalším navazujícím vzdělávání a provázaná průběžná úzká spolupráce se základní školou.

V základní škole jsou výsledky vzdělávání žáků průběžně sledovány třídní učitelkou i průvodci v celém procesu vzdělávání. Potřebné informace o pokroku žáků škola vyhodnocuje především při každodenní komunikaci mezi pedagogy a vedením školy. Účinně přitom využívají výhody malého kolektivu a každodenní bezprostřední kontakty s žáky i mezi sebou navzájem. Současně je vytvořen funkční mechanismus vzájemných týdenních porad. Stanovení reálných východisek je klíčové pro účinné sestavení vzdělávacích plánů.

Škola využívá slovního hodnocení podle stanovených pravidel. Úroveň dosažených znalostí a dovedností škola hodnotí a ověřuje analýzou všech činností žáků. Hodnocení má potřebnou vypovídající hodnotu pro sledování osobního rozvoje jednotlivých žáků a je přehlednou informací pro zákonné zástupce. Předností školy je podrobné informování zákonných zástupců o průběhu a dílčích výsledcích vzdělávání žáků, k němuž škola využívá několik zavedených způsobů (na schůzkách rodičů, triádách a individuálních konzultacích).

Činnost školního poradenského pracoviště je v kompetenci ředitelky školy, která působí současně jako výchovná poradkyně i školní metodička prevence. Nastavení činnosti školního poradenského pracoviště včetně provázanosti napříč celým subjektem je efektivní. Oblast primární prevence rizikového chování žáků prolíná celým vzdělávacím procesem, intenzivně se jí třídní učitelka věnuje zejména při ranních komunitních setkáních. Díky málo početnému kolektivu a úzkému kontaktu i spolupráci všech účastníků vzdělávání se škole daří eliminovat výskyt rizikového chování žáků na minimum.

Školní družina prostřednictvím nabízených činností žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání. Ke zvyšování účinnosti zájmového vzdělávání přispívá úzká součinnost se základní školou v oblasti organizace společných aktivit.

Závěry

Vývoj školy

- Škola působí v nových prostorách.
- Mateřská škola si udržuje kvalitní úroveň vstřícné a klidné atmosféry ve třídách a vzájemné spolupráce.
- Byla zřízena školská rada.

Silné stránky

- Promyšlená organizace práce umožňuje realizaci častých hospitací vedení školy i vzájemných hospitací.
- Časté porady všech pedagogů umožňují výbornou informovanost a pružné řízení školy.
- Mimořádný partnerský vztah se zákonnými zástupci.
- Časté využívání sebehodnocení a vzájemného vrstevnického hodnocení vede k silné motivaci žáků pro další vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Žákům chybí vhodné klidné místo pro vstřebávání nových emocí a poznatků.
- Nedostatečné vybavení didaktickou technikou snižuje možnost jejího operativního využívání při výuce.
- Nižší zastoupení zdravotně preventivních pohybových aktivit v režimu dne omezuje příležitosti k pravidelnému rozvoji pohybových dovedností dětí a jejich fyzické zdatnosti.
- Nižší úroveň uplatňovaného systému pedagogické diagnostiky nevede k cílené práci s výsledky u všech dětí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vytvořit žákům vhodné klidné místo pro vstřebávání nových emocí a poznatků.
- Zlepšit vybavenost školy didaktickou technikou.
- Zvážit možnosti vybavenosti školy ohledně sportovního náčiní. Kromě přirozeného pohybu zařazovat cílené zdravotně preventivní aktivity do celého průběhu vzdělávání, nezkracovat pravidelnou dobu pobytu venku.
- Zkvalitnit systém pedagogické diagnostiky.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2020-2021, ze dne 30. 9. 2021
2. Koncepce rozvoje školy 2020-2025, ze dne 5. 8. 2020
3. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2021/2022, ze dne 30. 8. 2021
4. Organizace školního roku 2021-2022 v MŠ
5. Organizace školního roku 2021-2022 v ZŠ
6. Celoroční plán práce školní družiny pro školní rok 2021/2022
7. Minimální preventivní program, ze dne 1. 9. 2019
8. Zápis z jednání 1. pedagogické rady (školní rok 2021/2022), ze dne 26. 8. 2021
9. Třídní knihy mateřské a základní školy
10. Školní matrika
11. Dokumentace dětí individuálně vzdělávaných
12. Pedagogická diagnostika
13. Časopis – listy MERUZALKY (měsíčník)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Stanislav Pulkrab, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Pavla Srnská, školní inspektorka

Bc. Renáta Hánová, kontrolní pracovnice

V Jihlavě

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jana Procházková,
ředitelka školy

V Jihlavě